

Висновки

У результаті проведеного дослідження встановлено, що одним із перспективних методів оптимізації діяльності аеропорту є передача функцій управління об'єктами логістичної інфраструктури та пов'язаних з ними процесів обслуговування зовнішнім спеціалізованим компаніям. Застосування зовнішніх професійних логістичних кадрів ЛІА як ефективна модель розвитку аеропортового бізнесу сприяє досягненню авіапідприємством конкурентних переваг як на вітчизняному, так і на світовому ринках транспортно-логістичних послуг, дозволяє підвищити якість транспортно-логістичного обслуговування аеропортової клієнтури та отримати оптимальні логістичні витрати упродовж повного ланцюга доставки.

Запропоновані методичні положення по застосуванню зовнішніх професійних логістичних кадрів при управлінні ЛІА мають практичну цінність та можуть бути використані вітчизняними авіапідприємствами для реалізації їх стратегічних завдань.

Список використаних джерел

1. Аникин Б.А., Рудая И.Л. Аутсорсинг и аутстаффинг: высокие технологии менеджмента: Учеб. пособие 2-е изд., перераб. и доп. – М.: ИНФРА-М, 2009. – 320 с.
 2. Аутсорсинг. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://ru.wikipedia.org/wiki/Аутсорсинг>

3. Джонсон Дж. Современная логистика, 7-е издание: пер. с англ. [Текст] / Дж. Джонсон, Д. Вуд, Д. Вордлоу, П. Мерфи-мл. – М.: Издательский дом «Вильямс», 2004. – 624 с.
 4. Логистический аутсорсинг предприятий и логистика бизнес-программ. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.direxions.org/ru/services/extra/logistical-outsourcing/>
 5. Михайлов Д.М. Аутсорсинг. Новая система организации бизнеса: учебное пособие [Текст] / Д.М. Михайлов. – М.: КНОРУС, 2006. – 256 с.
 6. Система организации наземного обслуживания в аэропортах России и экономически развитых странах. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.aex.ru/docs/2/2010/9/22/1160/print>.
 7. Токар О.В. Роль аутсорсингу в управлінні підприємством / О.В. Токар // Управління розвитком. – 2010. – № 19. – С. 81–82.
 8. Шкода Т.Н. Тенденції розвитку аутсорсингу в управлінні персоналом підприємств / Т.Н. Шкода // [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua>
 9. Insinga R.C. and Werle M.J. Linking outsourcing to Business strategy [Текст] // Academy of Management Executive. – 2000. – Vol. 14 (4) – P. 58–71.
 10. Third-Party Logistics (3PL) Market Information. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.3plogistics.com/3PL-Market-Information.htm>
 11. 3PL или дистрибьютор: альтернативы развития. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.clogic.ru/attachments/038-3PL%20или%20дистрибьютор-К.Толмачев%20i>

*В.Д. МУСИЄНКО,
к.т.н., доцент, Криворізький економічний інститут Криворізького національного університету,
Д.Д. ДВОРЯДКИНА,
студентка 5 курсу, Криворізький економічний інститут Криворізького національного університету*

Вибір стратегічного напрямку щодо ефективного відтворення основних засобів підприємств гірничо-збагачувального комплексу України

У статті досліджено стратегічні напрямки щодо ефективності відтворення основних засобів гірничо-збагачувального комплексу України. Розглянуто стратегії конкурентних сил, що спрямовані на посилення конкурентоспроможності підприємств. Проаналізовано динаміку показників відтворення основних засобів на підприємствах гірничо-збагачувального комплексу України. Обрано стратегію, що дозволяє підвищити процеси ефективного відтворення основних засобів.

Ключові слова: відтворення основних засобів, капітальні інвестиції, амортизація, стратегія посилення конкурентоспроможності, стратегія лідерства у зниженні витрат.

*В.Д. МУСИЄНКО,
к.т.н., доцент, Криворожский экономический институт Криворожского национального университета,
Д.Д. ДВОРЯДКИНА,
студентка 5 курса, Криворожский экономический институт Криворожского национального университета*

Выбор стратегического направления по эффективному воспроизводству основных средств предприятий горно-обогатительного комплекса Украины

В статье исследованы стратегические направления по эффективности воспроизводства основных средств горно-обогатительного комплекса Украины. Рассмотрены стратегии конкурентных сил, направленных на усиление конкурентоспособности предприятий. Проанализирована динамика показателей воспроизводства основных средств на предприятиях горно-обогатительного комплекса Украины. Выбрана стратегия, позволяющая повысить процессы эффективного воспроизводства основных средств.

Ключевые слова: воспроизводство основных средств, капитальные инвестиции, амортизация, стратегия усиления конкурентоспособности, стратегия лидерства в снижении расходов.

V.D. MUSIIENKO,
 Ph.D., associate professor of Krivoy Rog Economic Institute National University of Krivoy Rog,
 D.D. DVORYADKINA,
 5-year student of Krivoy Rog Economic Institute National University of Krivoy Rog

The choice of strategic direction for effective reproduction of fixed assets of mining – processing complex Ukraine

This article explores the strategic directions on the effectiveness of reproduction of fixed assets of mining and processing complex of Ukraine. Considered strategy of competitive forces, aimed at strengthening the competitiveness of enterprises. The dynamic parameters of reproduction of fixed assets on mining and processing complex of Ukraine. Chosen strategy to enhance processes effective reproduction of fixed assets.

Keywords: reproduction of fixed assets, capital investments, amortization, gain competitive strategy, strategy leadership in reducing costs.

Постановка проблеми. Важливими у господарській діяльності підприємств є проблеми відтворення основних засобів, їх спрацювання і моральне старіння. Структурні перетворення економіки, розвиток ринкових відносин, зміна форм власності за останні роки призвели до необхідності удосконалення стратегії відтворення основних засобів підприємств. Невирішені питання відтворення основних засобів набули значної глибини, що призвело до зниження рівня конкурентоспроможності продукції українських підприємств на зовнішніх ринках. Основні засоби в процесі їх експлуатації зношуються, відбувається процес не лише фізичного, а й морального старіння.

Аналіз досліджень та публікацій. Значний внесок у дослідження відтворення основних засобів належить таким вітчизняним вченим-економістам, як: В.Г. Андрійчук, В.Я. Амбросов, Л.М. Анічін, А.П. Гайдуцький, О.І. Гуроров, М.Я. Дем'яненко, С.М. Євтушенко, І.І. Лукінов, М.Ф. Огійчук, В.Я. Плаксієнко, В.Й. Шиян та ін. Однак залишається велика кількість невирішених і дискусійних питань, пов'язаних із необхідністю формування стратегії відтворення основних засобів, оптимізацією джерел капітальних вкладень, облікового відображення процесу надходження основних засобів тощо.

Мета статті. Виявити проблеми ефективного відтворення основних засобів гірничо-збагачувальних комбінатів України та удосконалення стратегії посилення конкурентоспроможності підприємства за рахунок ефективного відтворення основних засобів підприємства.

Виклад основного матеріалу. Глобалізація економічної діяльності є однією з головних тенденцій у розвитку сучасного світу, яка істотно впливає не лише на економічне життя, а й має політичні та соціальні наслідки. Ці наслідки все більше відчувають на собі практично всі країни і серед них, звичайно, Україна, яка усвідомлено і цілеспрямовано рухається в напрямку інтеграції в міжнародну економіку.

Нині головною особливістю глобалізації на макроекономічному рівні є передусім загальна стратегічна орієнтація підприємств на ринки збуту по всьому світові, джерела постачання, а також на розміщення виробництва в різних країнах. Цей перелік основних рушійних сил глобалізації відображає переважаючу послідовність у розвитку цього процесу: збут – постачання – виробництво.

Підприємства, які впевнено і надійно утримують свої конкурентні позиції на ринку, мають у своєму арсеналі чітко продуману стратегію, яка складається з запланованих, продуманих цілеспрямованих дій у різному масштабі часу і простору на непередбачений розвиток ситуації і на конкурентну боротьбу, що підсилюється.

Склад конкурентної стратегії підприємства можна представити за допомогою графічної схеми (рис. 1).

Запропоновані загальні конкурентні стратегії сьогодні претендують на деяку універсальність, оскільки практика довела їхню ефективність [2].

М. Портер указує, що загальні конкурентні стратегії існують у вигляді:

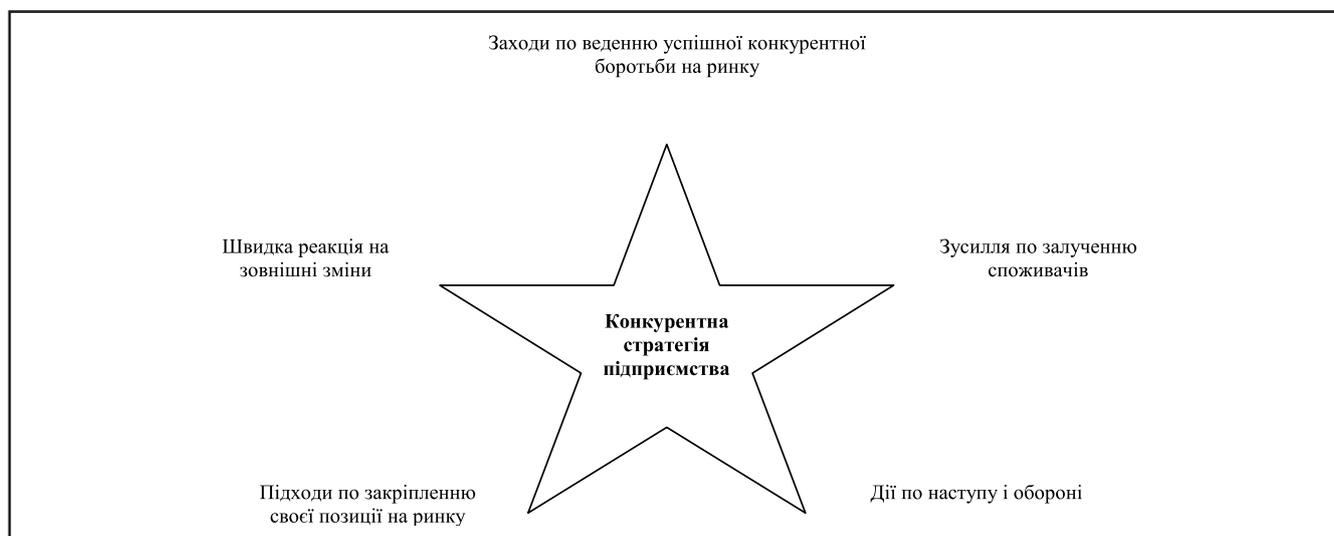

Рисунок 1. Склад конкурентної стратегії

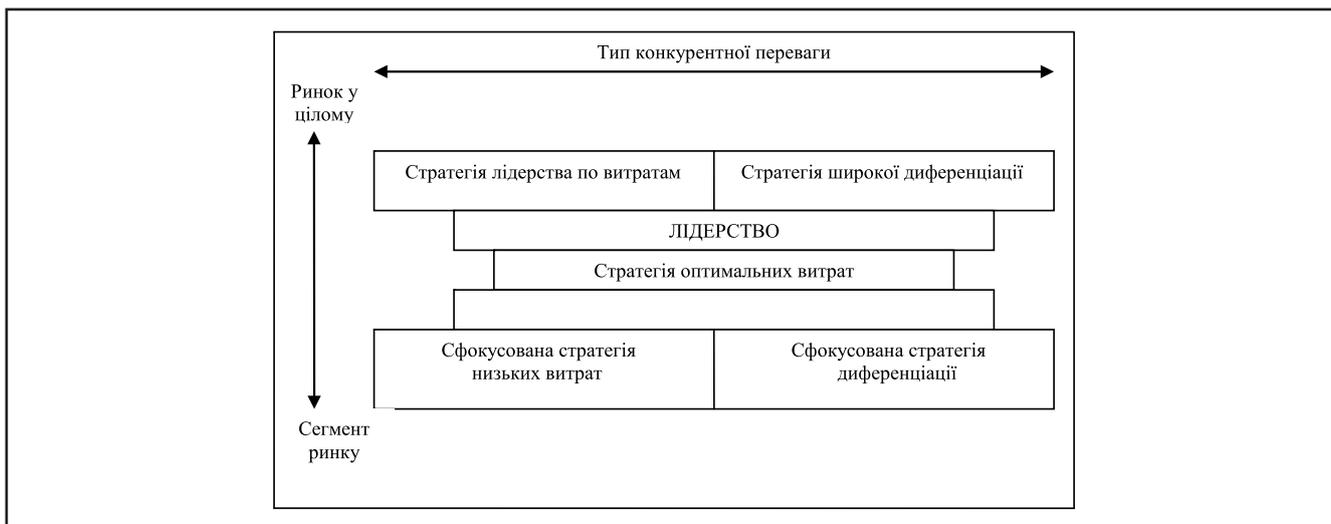

Рисунок 2. Матриця загальних конкурентних стратегій М. Портера

а) стратегій лідерства у зниженні витрат;
 б) стратегій диференціації;
 в) стратегій фокусування.
 Характерними рисами зазначених конкурентних стратегій є:
 а) часткове їх взаємопроникнення одна у другу так, що часом останні важко розділити;

б) взаємопов'язування даних стратегій у єдиний процес досягнення конкурентної переваги на ринку.

Суть зазначених характеристик зручно показана у матриці загальних конкурентних стратегій М. Портера (рис. 2).

Зазначена матриця демонструє п'ять варіантів підходів до побудови стратегії конкуренції підприємства, а точніше, п'ять основних конкурентних стратегій:

- а) стратегію лідерства по витратам;
- б) стратегію широкої диференціації;
- в) стратегію оптимальних витрат;
- г) сфокусовану стратегію на низьких витратах;
- д) сфокусовану стратегію диференціації.

Усе вище наведене дає підстави стверджувати таке:

1. На сьогодні розвиток сучасної економіки усе більше підпорядковується довгостроковим стратегіям і пріоритетам особливо у частині, інноваційного та інвестиційного забезпечення сталого розвитку економіки і її промислового сектору.

2. Стратегічний аспект розвитку економіки України та її промислового сектору є домінуючим у вітчизняному державному регулюванні з одночасним рухом його до стану істотної відповідності європейським та міжнародним стандартам.

Конкурентна стратегія гірничо-збагачувальних комбінатів України – це лідерство у зниженні витрат, оскільки галузь характеризується високим рівнем конкуренції, а конкурентна перевага у більш низьких витратах. Такий варіант конкурентної стратегії пов'язаний зі стратегією управління та відтворенням основних засобів на підприємстві.

При отриманні конкурентної переваги за рахунок стратегії лідирування за витратами ключові особливості політики удосконалення ефективного механізму відтворення основних засобів включають в себе:

- 1) перегляд виробничої програми;
- 2) стимулювання попиту на продукцію;
- 3) удосконалення продукції;

- 4) контроль за науково-технічними розробками та використання НТП;
- 5) підвищення автоматизації складних виробничих процесів;
- 6) запровадження прогресивних форм організації виробництва і праці;
- 7) покращення забезпечення матеріальними ресурсами;
- 8) усунення зносу основних засобів;
- 9) оптимізація структури складових засобів праці;
- 10) залучення інвестиційних ресурсів.

Загальновізаним є той факт, що оновлення парку виробничого устаткування відбувається двома шляхами: за рахунок заміни застарілого і дуже зношеного устаткування та за рахунок розширення його парку через придбання нового устаткування. Тому ефективно вирішення одного з найактуальніших завдань господарюючих суб'єктів, а саме визначення потреби у виробничому устаткуванні, неможливе без використання певної бази знань [1].

Особливо тривожним є стан основних виробничих засобів як фундамент для безпечного виробництва та досягнення високої якості товарної продукції. Обладнання і технологія виробництва, які були введені в експлуатацію ще в 70–80-х роках минулого століття, фізично та морально застарілі, що не дає змоги випускати конкурентоспроможну продукцію та призводить до зростання випадків травматизму і аварій на виробництві. На 1 січня 2010 року середнє спрацювання основних виробничих фондів гірничорудних підприємств становило 89,2%, у тому числі їх активної частини – 96,5%. Це набагато вище прийнятого у світовій практиці, де 50% зносу основних засобів уже вважається величиною критичною, граничною, за якою про жодну нормальну діяльність підприємства не може йти мови.

Стратегічні управлінські рішення у виборі найбільш ефективних форм відтворення основних засобів мають враховувати способи відтворення основних засобів конкретного підприємства. У сучасній економічній літературі виділяється зазвичай тільки два способи відтворення основних засобів: просте (відтворення в незмінних розмірах) і розширене (купівля нової одиниці обладнання).

Джерелами фінансування відтворювальних процесів можуть бути як капітальні інвестиції на купівлю нового обладнання так і амортизаційні кошти підприємства, що також можуть

ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕЙ ТА ВИДІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

використовуватися як на купівлю додаткового обладнання, так і на модернізацію чи капітальний ремонт діючого.

Проаналізувавши дані табл. 1, визначимо, що динаміка вартості основних засобів на прикладі гірничо-збагачувальних комбінатів Кривого Рогу має неоднозначну динаміку за 2009–2013 роки.

Так, найбільшу динаміку підвищення вартості основних засобів має ПАТ «ПівдГЗК» на 277,03%. На це вплинуло збільшення показника у 2011 році на 341,16%. Значне збільшення вартості ОЗ пов'язане з придбанням основних засобів на 525 746 тис. грн. за рахунок капітальних інвестицій.

Найменший показник зміни вартості основних засобів має ПАТ «ПівнГЗК» на 5,79% за аналізований період. У 2012 році збільшення вартості відзначилося на 24,81%. Було придбано нових основних засобів на 3 396 539 тис. грн., що на 155,36% більше, ніж у 2011 році. Щодо ПАТ «ЦГЗК» та ПАТ «ІнГЗК», то збільшення вартості основних засобів за 2009–2013 роки відзначається на 65,59 та 60,92% відповідно.

Зміна капітальних інвестицій на придбання (виготовлення) основних засобів гірничо-збагачувальних комбінатів Криворізького регіону показує, що у 2009–2013 роках відзначається їхнє зростання.

Найкращий показник має ПАТ «ЦГЗК» – збільшення на 9802,48%, найменша динаміка збільшення простежується на ПАТ «ІнГЗК» – на 1134,5%

Нарахована амортизація як джерело фінансування відтворювальних процесів має найкращу динаміку зростання на ПАТ «ПівдГЗК» – 4119,57% за 2009–2013 роки. Найменший відсоток зростання 21,93% показника має ПАТ «ІнГЗК».

Сума амортизації використовується на придбання та поліпшення основних засобів підприємства. Капітальні інвестиції та

використана амортизація можуть дорівнювати, тобто амортизаційні відрахування використовувались у повному обсязі на купівлю додаткових одиниць основних засобів. Така рівність простежується на ПАТ «ЦГЗК» – 2011 року сума коштів 525 746 тис. грн., ПАТ «ПівдГЗК» у 2009, 2011 роках – на 60 401 та 180 180 тис. грн. та ПАТ «ІнГЗК» у 2009, 2010 роках – на суму 132213, 389 043 тис. грн. відповідно. Найбільше зростання за аналізований період має ПАТ «ЦГЗК» на 191056,03%.

Витрати коштів на купівлю, модернізацію чи ремонт основних засобів мають принести підприємству позитивні результати чи то в збільшення прибутку, чи в економії ресурсів, чи покращенні техніко-економічних показників, тобто можна простежити тісний зв'язок між показниками.

За даними табл. 2 можемо зробити висновок, що капітальні інвестиції ПАТ «ПівнГЗК» протягом аналізованого періоду були найбільші, ніж у інших підприємств, своєю чергою це вплинуло на найбільші показники продуктивності праці у 2009, 2010 та 2013 роках – 651,72, 1315,59 та 1935,04 тис. грн./ос.

Показник нерозподіленого прибутку мав найкращі значення за період 2010–2013 років – ПАТ «Південний ГЗК», тобто підприємство найбільше інвестувало власних коштів у виробництво, в тому числі і на оновлення основних засобів. Нарахована сума амортизаційних відрахувань за 2012–2013 роки є найбільшою, що свідчить про використання власних коштів для оновлення парку обладнання підприємства.

Найбільший чистий прибуток за 2010–2013 роки отримав ПАТ «ІнГЗК» та кращі показники продуктивності праці у 2010, 2011 роках – 2448,36 та 1782,19 тис. грн./ос. Тобто не маючи вкладених найбільших капітальних інвестицій, а раціонально використавши кошти, що вклали, чи на купівлю або на модернізацію, ПАТ «ІнГЗК» досяг найкращих резуль-

Таблиця 1. Динаміка показників відтворення основних засобів на підприємствах гірничо-збагачувального комплексу України

Підприємство	Рік					2010/ 2009	2011/ 2010	2012/ 2011	2013/ 2012	2013/ 2009
	2009	2010	2011	2012	2013					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Вартість основних засобів, тис. грн.						Відносне відхилення, %				
ПАТ «Північний ГЗК»	8074979	7572067	7352883	9176789	8542728	-6,23	-2,89	24,81	-6,91	5,79
ПАТ «Центральний ГЗК»	2970929	2923089	3223345	3147577	4922603	-1,61	10,27	-2,35	56,39	65,69
ПАТ «Південний ГЗК»	948787	907076	4001664	3771205	3577173	-4,40	341,16	-5,76	-5,15	277,03
ПАТ «Інгулецький ГЗК»	4117950	4041718	4361040	6506394	6626622	-1,85	7,90	49,19	1,85	60,92
Капітальні інвестиції на придбання (виготовлення) основних засобів, тис. грн.						Відносне відхилення, %				
ПАТ «Північний ГЗК»	209766	446637	1330091	3396539	9394182	112,92	197,80	155,36	176,58	4378,41
ПАТ «Центральний ГЗК»	65266	286250	525746	1636555	6462950	338,59	83,67	211,28	294,91	9802,48
ПАТ «Південний ГЗК»	60401	13011	180180	642852	1372006	-78,46	1284,83	256,78	113,43	2171,50
ПАТ «Інгулецький ГЗК»	132213	389043	474886	988522	1632174	194,25	22,07	108,16	65,11	1134,50
Нараховано амортизації за рік, тис. грн.						Відносне відхилення, %				
ПАТ «Північний ГЗК»	562809	1040940	928551	915180	1147910	84,95	-10,80	-1,44	25,43	103,96
ПАТ «Центральний ГЗК»	216919	421907	489794	505810	548466	94,50	16,09	3,27	8,43	152,84
ПАТ «Південний ГЗК»	102519	95199	803388	1259592	4325860	-7,14	743,90	56,79	243,43	4119,57
ПАТ «Інгулецький ГЗК»	352072	478138	434519	419450	429298	35,81	-9,12	-3,47	2,35	21,93
Використано амортизації на придбання(виготовлення) та поліпшення основних засобів, тис. грн.						Відносне відхилення, %				
ПАТ «Північний ГЗК»	372406	766900	680508	670756	752823	105,93	-11,27	-1,43	12,24	102,15
ПАТ «Центральний ГЗК»	0	1540	525746	1395330	2943803	0	34039,35	165,40	110,98	191056,03
ПАТ «Південний ГЗК»	60401	51255	180180	458234	945987	-15,14	251,54	154,32	106,44	1466,18
ПАТ «Інгулецький ГЗК»	132213	389043	54287	101872	141240	194,25	-86,05	87,65	38,65	6,83

Сегментовано авторами за даними звітності ГЗК [4].

Таблиця 2. Результативні показники діяльності підприємств гірничо-збагачувального комплексу України [4]

Підприємство	Рік	2009	2010	2011	2012	2013	2010/2009	2011/2010	2012/2011	2013/2012	2013/2009
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Продуктивність праці, тис. грн./ос						Відносне відхилення, %					
ПАТ «Північний ГЗК»		651,72	1315,59	2014,00	1740,95	1935,04	101,86	53,09	-13,56	11,15	196,91
ПАТ «Центральний ГЗК»		316,97	668,75	1086,07	890,81	1052,40	110,98	62,40	-17,98	18,14	232,02
ПАТ «Південний ГЗК»		240,93	724,37	1355,78	1049,36	1244,94	200,66	87,17	-22,60	18,64	416,73
ПАТ «Інгулецький ГЗК»		505,23	1300,08	2448,36	1782,19	1804,10	157,32	88,32	-27,21	1,23	257,08
Нерозподілений прибуток, тис. грн.						Відносне відхилення, %					
ПАТ «Північний ГЗК»		6076053	3700068	7098337	4956938	10322112	-39,10	91,84	-30,17	108,24	69,88
ПАТ «Центральний ГЗК»		2479031	1808940	3086654	1590339	3283920	-27,03	70,63	-48,48	106,49	32,47
ПАТ «Південний ГЗК»		3024685	5163914	12081826	14471433	17592023	70,73	133,97	19,78	21,56	481,62
ПАТ «Інгулецький ГЗК»		4830531	3926015	7101249	8643784	13692265	-18,72	80,88	21,72	58,41	183,45
Чистий прибуток, тис. грн.						Відносне відхилення, %					
ПАТ «Північний ГЗК»		1246471	2645183	6249152	3534477	4441638	112,21	136,25	-43,44	25,67	256,34
ПАТ «Центральний ГЗК»		249402	1285279	2592853	761185	1572006	415,34	101,73	-70,64	106,52	530,31
ПАТ «Південний ГЗК»		-73567	2138697	4859796	2389607	3300449	-3007,14	127,23	-50,83	38,12	-4586,32
ПАТ «Інгулецький ГЗК»		933571	3233698	6584382	4766413	4712644	246,38	103,62	-27,61	-1,13	404,80

татів розвитку діяльності виробництва, була обрана найкраща стратегія ефективного відтворення основних засобів, що дала змогу отримати найбільший економічний ефект та посилити конкурентоспроможність підприємства.

Висновки

Провівши аналіз стану відтворення основних засобів гірничо-збагачувальних підприємств України на прикладі підприємств Криворізького регіону, можна стверджувати, що процеси оновлення мають позитивну динаміку до збільшення. Проаналізувавши дані за 2009–2013 роки, можна зробити висновок, що відтворювальні процеси в більшій мірі проходять за допомогою розширеного відтворення, тобто підприємства вкладають капітальні інвестиції для купівлі нового обладнання, яке більш прогресивне, модернізоване та продуктивне, та менш трудомістке. Це дозволить зменшити собівартість виготовленої продукції, збільшити енергоефективність виробництва та підвищити конкурентоспроможність продукції як на зовнішньому, так і на внутрішньому ринку.

Стратегічний вибір гірничо-збагачувальних комбінатів України на користь загально конкурентної стратегії лідерства за витратами відповідає зовнішньому оточенню компанії, тенденціям у галузі, не суперечить інтересам основних зацікавлених сторін. Дієвість обраної стратегії підтверджено

на прикладі ПАТ «Інгулецький ГЗК», що завдяки капітальним вкладенням отримала кращі показники продуктивності праці та чистого прибутку.

Підприємства володіють ресурсами та можливостями, необхідними для реалізації обраної стратегії. Існуюча структура сприяє реалізації стратегії лідирування за витратами, що своєю чергою приведе до досягнення стратегічних цілей гірничо-збагачувальних комбінатів України.

Список використаних джерел

1. Маринич І.А. Значення процесу відтворення основних фондів підприємств у підвищенні ефективності їхнього використання / І.А. Маринич, О.В. Кот // Науковий вісник НЛТУ України. – 2010. – Вип. 20.3. – С. 175–179.
2. Портер Е. Майкл. Конкурентная стратегия: Методика анализа отраслей и конкурентов / Майкл Е. Портер; Пер. с англ. – М.: Альпина Бизнес Букс, 2005. – 454 с.
3. Офіційний сайт Державного комітету статистики / [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua
4. Smida – развитие инфраструктуры фондового рынка / [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://smida.gov.ua/db>
5. Формування стратегії відтворення основних виробничих фондів підприємства / Г.В. Федаш. – [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/2_SND_2007/Economics/19243.doc.htm

Методологічні проблеми розрахунку втрат життєвого потенціалу населення на основі регіональних таблиць смертності

У статті запропонована методика розрахунку втрат життєвого потенціалу населення за допомогою статистичних методів та методів потенціальної демографії. В її основу покладені методологічні розробки багато параметричних регіональних таблиць смертності за причинами, що дозволить визначити втрати життєвого потенціалу, викликані окремими причинами смерті з урахуванням особливостей, притаманних окремим територіям.

Ключові слова: смертність, регіональні таблиці смертності або дожиття, причини смерті, життєвий потенціал населення.